

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА
І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА**

Збірник наукових праць

Випуск 3 (72)

Редакційна колегія:

Даниленко А.С., д-р екон. наук, професор (головний редактор);
Харуга Г.Г., д-р вет. наук, професор (заступник головного редактора);
Дяченко Л.С., д-р с.-г. наук;
Рудик І.А., д-р с.-г. наук (відповідальний за випуск);
Цехмістренко С.І., д-р с.-г. наук;
Розпутній О.І., д-р с.-г. наук;
Лясота В.П., д-р вет. наук;
Семілетко В.І., канд. пед. наук;
Сокольська М.О., зав. РВІКВ (відповідальний секретар)

Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва: Зб. наук. праць / Білоцеркв. держ. аграр. ун-т – Біла Церква, 2010. – Випуск 3 (72) – 224 с.

До збірника увійшли наукові статті, в яких висвітлені результати наукових досліджень, проведених ученими навчальних закладів та наукових установ аграрного профілю з питань ефективності селекції у тваринництві.

Продуктивніе качества свиной внутривидового типа породы дюрок украинской селекции «Степной» в условиях племязавода «Миг-Сервис-Агро»

В.Я. Лыхач, О.М. Романова

Приведен анализ продуктивных качеств свиной внутривидового типа породы дюрок украинской селекции «Степной» при чистопородном разведении в условиях СПК «Агрофирма «Миг-Сервис-Агро» Николаевской области

Ключевые слова: порода дюрок, внутривидовой тип, украинская селекция, продуктивные качества

Productive quality pigs inbreeding Ukrainian type breeds Duroc breeding «Stepovuy» in breeding plants «Mig-Service-Agro»

V. Lykhach, O. Romanova

The article summarizes the productive qualities of pigs inbreeding Ukrainian type breeds Duroc breeding «Stepovuy» in the pure-breeding conditions in the SEC «AF» Mig-Service-Agro», Mykolaiv region

Key words: Duroc breed, the type of inbreeding, the Ukrainian selection, productive quality

УДК 636. 22/2. 082

ПІДПАЛА Т.В., д-р с.-г. наук

Миколаївський державний аграрний університет

ДРОВНЯК О.В., магістр, зоотехнік-селекціонер

СТОВ «Промінь» Миколаївської області

ВИРОЩУВАННЯ ТЕЛЯТ «ХОЛОДНИМ» МЕТОДОМ

У результаті аналізу вирощування телиць української червоно-рябої та української чорно-рябої молочних порід «холодним» методом доведено, що молодняк інтенсивно росте, за живою масою переважає стандарт породи, однак вищою живою масою характеризуються телиці української червоно-рябої молочної породи.

Ключові слова: вирощування, телиці, ріст, жива маса, приріст, «холодний» метод, порода.

Постановка проблеми. Біологічна проблема росту й розвитку тварин є однією з найголовніших і різнобічних. Знання різноманітної сутності процесу росту, а також його закономірностей, дозволяє управляти розвитком організму в потрібному людині напрямку. Впливаючи так чи інакше на подібних за якістю і походженням телят, можна виростити корів зовсім з різною продуктивністю. Кінцевий результат вирощування визначає взаємодія спадкової основи з умовами середовища, у яких розвивається організм.

Мета – дослідити вирощування молодняку «холодним» методом, що забезпечує оптимальний перебіг фізіологічних процесів, підтримання доброго здоров'я, розвитку, нормальної відтворної здатності і в майбутньому високої молочної продуктивності.

Матеріал і методика досліджень. Матеріалом для дослідження слугували ремонтні телички, одержані від корів селекційної групи племферми СТОВ «Промінь» Миколаївської області, яких вирощували «холодним» методом. Для визначення росту було сформовано дві дослідні групи телиць до 6-місячного віку двох порід: української червоно-рябої молочної ($n = 20$) та української чорно-рябої молочної ($n = 20$). Групи телиць спеціалізованих молочних порід було сформовано за принципом пар-аналогів. Під час комплектування груп враховували дату народження, живу масу при народженні, загальний стан і розвиток, стать, походження молодняку. Контроль за ростом телиць здійснювали за даними живої маси, абсолютними приростами і лінійними промірами у вці: при народженні, 2, 3 і 6 міс.

Дані опрацьовані з використанням методів варіаційної статистики [1, 2].

Результати досліджень та їх обговорення. У процесі вирощування особливу увагу приділяють телятам до 6-місячного віку. Вибір цього вікового періоду обумовлений насамперед притетосуванням теляти до зовнішнього середовища та найінтенсивнішим ростом і розвитком всього організму теляти, що в майбутньому забезпечить високий рівень продуктивності.

Після народження теля залишається біля корови протягом перших 36 год., а потім його відокремлюють і воно до 3-х діб перебуває у профілакторії. Саме в цей період і відбувається вигоювання якісним молозивом та здійснюються всі зооветеринарні обробки.

Телят з 3-денного і до 2-місячного віку (молочний період) утримують в індивідуальних клітках у просторому приміщенні полегшеного типу з системою природної вентиляції, яка представлена наскрізними вікнами і відкритою середньою частиною (коньок) даху. Вікна у корпусі розташовані на відстані 1,5 м від підлоги, щоб протяги не зашкодили здоров'ю телят. Їх закривають

автоматично шторами із поліетилену тільки в сильну негоду. Завдяки цьому в приміщенні зберігається природний мікроклімат і немає шкідливої загазованості повітря, що викликає захворювань. За умов такого утримання телята дихають чистим природним повітрям, зростає апетит, підвищується активність та формується природна резистентність телят до захворювань, залежно від середовищних факторів.

Індивідуальні клітки в корпусі розміщені в чотири ряди, кожен ряд знаходиться на відстані один від одного. Ряди кліток розташовані так, що в два з них поміщають теличок та бугайців. Це дозволяє контролювати вирощування теличок в молочний період. Клітка розміщена одна від одної на відстані 1,0-1,5 м; така відстань не дає можливості контакту телятам між собою, обсмоктувати одне одного, а тому зменшується ризик зараження телят.

Таке індивідуальне утримання в клітках дає змогу контролювати індивідуально корму і води, а також чітко слідкувати за станом здоров'я кожного теляти, його розвитком, поведінкою та патологіями.

Телятам до 2-місячного віку випоюють молоко відповідно до схеми годівлі, яка становить витрати на одну голову 240-250 кг незбіраного молока. Крім того, згодовують стартерами з усіма необхідними добавками для досягнення запланованих показників живої ваги телят тер'єрного типу, зокрема висоти в холці.

Для племінних телиць до 6-місячного віку характерна висока інтенсивність росту, залежно від якості кормів і мікроклімату приміщень. У цей час відбуваються значні зміни в органах травлення у зв'язку з переходом від молочної годівлі до жуйного типу.

Зняття з випоювання відбувається тільки після контрольного поїдання телям протягом двох діб одного кілограму комбікорму. Контроль проводять у віці 6-8 тижнів життя теляти, а для 54-60 діб (табл. 1) випоювання молоком молодняк переводять на інший спосіб утримання груповий. Приміщення для утримання телят до 6-місячного віку також має конструкцію загонного типу з аналогічною системою природної вентиляції. Воно розподілене на п'ять загонів і кожен з них обладнаний автоматичними напувалками, місцем для годівлі та скреперною системою видалення гною.

Телят розміщують залежно від статі – теличок окремо від бугайців групами по 7 голів у кожному загоні. Така кількість є найбільш оптимальною для повноцінного розвитку, оскільки на одну голову припадає площі приблизно 2 м² і фронт годівлі складає 50 см. Загони сконструйовані так, щоб можна було поступово переміщати групи телят у міру їх підростання. Легке переведення телят з загону в загін виключає можливість стресу під час щомісячному зважування, а також переводу телят іншої статеві-вікової групи. Крім того, таке розміщення загонів дає можливість без зусиль проводити дезінфекцію, змінювати підстилку, контролювати стан здоров'я молодняку.

Таблиця 1 – Характеристика росту теличок за молочний період

Показники	Порода	Параметри			
		n	$\bar{x} \pm Sx$	σ	Cv, %
Жива маса корів-матерів, кг	УЧерМ	20	557 ± 12,2	55,3	9,9
	УЧРМ	20	548 ± 14,2	63,0	20
Жива маса народжених телят, кг	УЧерМ	20	36 ± 1,5	6,8	9,9
	УЧРМ	20	34 ± 2,0	8,7	9,0
Жива маса телят при знятті з випоювання, кг	УЧерМ	20	73 ± 1,4	6,2	9,0
	УЧРМ	20	76 ± 1,5	6,8	9,6
Тривалість випоювання, днів	УЧерМ	20	50 ± 1,4	6,1	2,0
	УЧРМ	20	54 ± 2,0	9,0	7,0
Середньодобовий приріст, г	УЧерМ	20	742 ± 31,2	139,0	9,0
	УЧРМ	20	793 ± 29,0	130,3	6,0

Примітка: УЧерМ – українська червоно-раба молочної породи; УЧРМ – українська чорно-раба молочної породи.

Групи телят розміщені в загонах відповідно до їх віку – від найменших до найбільших починаючи з першого загону по п'ятнадцятий. Переміщення молодняку організовано так, що у разі досягнення 6-місячного віку групу, яка була в п'ятнадцятому загоні, без переводу переводять на пасовищне утримання (влітку) або загонне утримання надворі (взимку).

Молодняк, вирощений в умовах "холодного" способу утримання, більш рухливий, краще поїдає корм, рідше хворіє і краще росте. Встановлено, що найбільша інтенсивність росту телиць спостерігається до трьох місяців (табл. 2).

Вирощування "холодним" методом за умов повноцінної годівлі забезпечує досягнення телиць живої маси у 6-місячному віці 190 кг (УЧерМ) і 178 кг (УЧРМ) з перевагою породного показника відповідно на 8,6 і 4,7%.

Таблиця 2 – Динаміка росту телиць молочних порід

Вік телиць	Жива маса, кг		Середньодобовий приріст, г		Стандарт породи, кг
	$\bar{x} \pm Sx$	Cv, %	$\bar{x} \pm Sx$	Cv, %	
Українська червоно-ряба молочна порода (n = 20)					
Новонароджені	36,0 ± 1,53	9,0	-	-	40
3 місяці	118,0 ± 1,27	12,0	911 ± 6,1	19,0	103
6 місяців	190,0 ± 1,35	10,0	800 ± 5,7	15,0	175
Українська чорно-ряба молочна порода (n = 20)					
Новонароджені	34,0 ± 1,95	9,0	-	-	38
3 місяці	113,0 ± 1,83	18,0	878 ± 8,5	16,0	103
6 місяців	178,0 ± 1,75	10,5	720 ± 7,2	13,0	170

Аналіз результатів досліджень вказує на те, що телички добре росли і розвивалися в ембріональний період. Їх жива маса при народженні була достатньо високою, але деяку перевагу за цим показником мали телички української червоно-рябої молочної породи.

В однакових умовах годівлі та утримання, маючи більшу початкову масу, телички української червоно-рябої молочної породи краще росли. Вони за живою масою у 3-місячному віці перемають теличок української чорно-рябої молочної породи на 5 кг (4,2%) за невірогідної різниці середніх показників. У віці 6 міс. їх жива маса становила 190 кг, що на 12 кг (7,0%) вище порівняно з ровесницями української чорно-рябої молочної породи.

Висновки.

1. Вирощування телиць до 6-місячного віку з використанням "холодного" способу утримання сприяє нормальному їхньому росту в постембріональний період, що відповідає загальним закономірностям онтогенезу.
2. Встановлено, що молодняк вирощений "холодним" методом більш рухливий, краще поїдає корм, рідше хворіє і швидше росте.
3. Виявлено міжпородні відмінності за живою масою в період вирощування до 6 міс. Жива маса теличок української червоно-рябої молочної породи у віці 6 міс. вища на 12,0 кг ($P > 0,95$) порівняно з аналогами української чорно-рябої породи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Меркурська І.К. Биометрия в селекции и генетике сельскохозяйственных животных / И.К. Меркурська – М: Колос, 1970. – 423 с.
2. Плохинский И.А. Руководство по биометрии для зоотехников / И.А. Плохинский. – М: Колос, 1969. – 256 с.

Вирощування телят "холодним" методом

Т.В. Подпала, О.В. Дровник

В результаті аналізу вирощування телят української красно-пестрої та української чорно-пестрої молочних порід "холодним" методом доведено, що молодняк інтенсивно росте, по живій масі перемає стандарт породи, а вищою живою масою характеризується телят української красно-пестрої молочної породи.

Ключевые слова: вирощування, телят, рост, жива маса, приріст, "холодний" метод, порода.

Of cultivation calf's "cold" method

T. Podpala, O. Drovniak

In results of cultivation calf's Ukrainian red-speckled dairy breeds are resulted by a "cold" method, it is proved, that the young growth intensively grows, behind live weight the breed standard prevails, but by the higher live weight are characterized the Ukrainian-red-speckled dairy breed.

Key words: of cultivation, calf's, growth, live weight a gain, a "cold" method, breed.

ЗМІСТ

Рудик І.А., Ставенецька Р.В. Консолідованість та спорідненість ліній голштинської породи в Україні	3
Ладика В.І., Хмельничий Л.М., Салогуб А.М. Сполучна мінливість статей екстер'єру корів з молочною продуктивністю	9
Гоичаренко І.В. Удосконалення способу оцінки фенотипу тварин за допомогою селекційних індексів	11
Петренко І.П., Кругляк А.П., Кругляк Л.С., Мохначова О.І. Розподіл голштинських бугаїв за категоріями племінної цінності за різних методів їх одержання	17
Лихач В.Я., Романова О.М. Продуктивні якості свиней внутрішньопородного типу породи дворок української селекції «Степовий» в умовах племзаводу «МИГ-СЕРВІС-АГРО»	21
Підпала Т.В., Дровняк О.В. Вирощування телят "холодним" методом	23
Гузев І.В., Чиркова О.П. До питання формування Української симентальської м'ясної породи та її генеалогічної структури	26
Підпала Т.В., Поленко А.А. Високопродуктивне стадо корів української червоної молочної породи	29
Хмельничий Л.М., Мовчан Т.Г. Оцінка бугаїв-плідників за селекційним індексом	32
Черненко А.В., Колібаба О.В. Результати племінної роботи зі свиньми породи ландрас та великої білої зарубіжної селекції в умовах племзаводу «МИГ-СЕРВІС-АГРО»	35
Олійник С.О. Вихід харчових субпродуктів за різних технологій вирощування бугайців	39
Гиль М.І., Коваленко В.В. Ефективність використання ентропійно-інформаційного аналізу в оцінці ступеня мінливості ознак корів української червоної молочної породи різної інтенсивності формування їх організму	41
Волгіна Н.В., Волков Д.А. Використання інбридингу за отримання коней чистокровної верхової породи різного типу конституції	46
Башенко М.І., Сотніченко Ю.М., Процьків І.М. Шляхи подовження строків продуктивного використання молочної худоби	49
Гегя А.А., Доденхофф Й. Застосування ВІUP-методу при організації оцінки селекційної цінності свиней в Україні	52
Гузев І.В., Ковтун С.І. Кріотехнології в системі збереження генофонду тварин	55
Троцький П.А. Вплив різних концентрацій кріопротекторів у вітрифікаційному розчині при кріоконсервуванні ооцит-кумулюсних комплексів корів	58
Глєбова Ю.А. Середовище – важливий фактор реалізації селекційно-генетичного потенціалу	61
Самчик Д.В. Оцінка надійності відбору бугаїв-плідників за продуктивністю жіночих предків	65
Ладика В.І., Котенджи Г.П., Левченко І.В., Бурнатний С.В., Болгова Н.В., Бородай В.П. Методи підвищення ефективності селекції (за живою масою телиць) у скотарстві при використанні бугаїв-плідників світового генофонду	68
Даниленко В.П., Рудик І.А., Олешко В.П., Бабенко О.І. Формування високопродуктивного стада молочної худоби	73
Радченко Н.П., Склярєнко Ю.І., Братушка Р.В., Чернявська Т.О. Оцінка бугаїв-плідників української чорно-рябої молочної та голштинської порід, яких використовували для створення сумського внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи	76
Косов В.А. Оцінка впливу комплексу факторів на селекційні ознаки молочної худоби	80
Пелехатий М.С., Ружицька О.В. Результати використання німецької чорно-рябої худоби в умовах Полісся	84
Пелехатий М.С., Піддубна Л.М. Роль бугаїв-плідників у формуванні відкритої популяції чорно-рябої породи північно-поліського регіону	88
Андрущенко М.В., Назарова О.П., Андрущенко О.С. Економіко-математична модель оптимізації галузевої структури виробництва	92
Вовчеико Б.О., Пентиліук С.І., Демєнська Н.М., Пентиліук Р.С. Вплив целобактерину на молочну продуктивність овець	96
Костенко С.О., Сидоренко О.В. Генетичний аналіз кнурів-плідників різних порід за геном естроген-рецептора	99
Черноміз Т.О., Лесик О.Б., Похивка М.В., Колєнчук М.М. Методи роботи при створенні нового типу української гірськокарпатської породи овець	102
Рубан Ю.Д. Важливий чинник визначення ефективності селекції великої рогатої худоби	107
Рудик І.А., Кошилов К.В., Басовський Д.М., Стародуб Л.Ф., Олешко В.П., Бабенко О.І. Молекулярно-генетичний та цитогенетичний аналіз популяції української чорно-рябої молочної породи	108

Наукове видання

Реєстраційне свідоцтво КВ №15168-3740Р

Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Збірник наукових праць

Випуск 3 (72)

*Редактори В.І. Драчук, О.М. Трегубова, О.О. Грушко
Комп'ютерна верстка: О.В. Кухарева*

Здано до складання 05.04.2010. Підписано до друку 30.04.2010.

Формат 60×84¹/₂. Ум. др. ар. 26,04. Зам. 4749. Тираж 300.

РВКВ, Сектор оперативної поліграфії БНАУ

09117, Біла Церква, Соборна площа, 8/1, тел. 33-11-01